

STATE OF ISRAEL
MINISTRY OF JUSTICE

מדינת ישראל
משרד המשפטים

FACSIMILE TRANSMISSION

שידור פקסמיליה

תאריך: 31.8.05

NUMBER OF PAGES: 20 (כולל דף זה) מס' דפים

To: אל: ע"ד צורן-א"ל 1520 736-78

From: מאת: עו"ד דני חורין - מחלקת הבג"צים בפרקליטות המדינה
רח' צלאח א-דין 29, ירושלים 91010

פקס: 02-6467011

נעמי: 02-6466319

טל': 02-6466106

אל, שגם
גם תגובת השיבה כעת
כאשר נרשם אהס"ר בק"ו

כפרת
צ"ו ג"ו

IF PART OF THE TRANSMISSION WAS NOT
RECEIVED, PLEASE CONTACT US
IMMEDIATELY

אם לא התקבל חלק מהחומר, או
שהתקבל בצורה המקשה על קריאתו, נא
התקשר אלינו מיד

בג"צ 4380/05

קבוע: 5.9.05

בבית המשפט העליון**בשבתו כבית משפט גבוה לצדק****יהונתן פולארד**

ע"י ב"כ עוה"ד ניצנה דרשן – לייטנר

רח' הוטיקים 11, פתח-תקווה

טל: 03-7361519, פקס: 03-7361520

העותר

נ ג ד

הרשות לאסירי ציון במשרד הקליטה

על ידי פרקליטות המדינה,

משרד המשפטים, ירושלים

המשיבה**תגובה מטעם המשיבה**

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד, מתכבדת המשיבה להגיש תגובתה לעתירה, כדלקמן:

1. עניינה של העתירה בבקשת העותר כי המשיבה תכיר בו כאסיר ציון מכוח חוק תגמולים לאסירי ציון ובני משפחותיהם, התשנ"ב – 1992.
2. המשיבה תטען כי דין העתירה להידחות ואת נימוקיה לכך תפרט להלן.
3. בפתח הדברים יצוין, כי אף שתיאור תנאי מאסרו של העותר המופיע בעתירה באופן מקיף ונרחב, אינו רלוונטי לסעד המבוקש בעתירה דנן, הרי שהדברים מכמירים ליבו של כל אדם, קל וחומר עת מדובר בעותר אשר שירת את מדינת ישראל. מבדיקת המשיבה עולה כי נציגי ישראל מצויים בקשר שוטף עם העותר במקום כלאו, ופועלים כדי לסייע בידו וכדי להקל עליו. במידה ויעביר העותר פנייה סדורה בעניין זה לנציגי ישראל המצויים עימו בקשר, יפעלו אלה כדי לסייע בידו ככל הניתן במסגרת המגבלות החלות עליהם. מכל מקום, טענות אלו המועלות על ידי העותר אינן רלבנטיות לסעד המבוקש בעתירה.

עיקרי העובדות הצריכות לעניין:

4. ביום 10.5.04 פנה אל המשיבה מר יוסף מנדלביץ בבקשה כי לעותר יינתן מעמד של אסיר ציון. לפנייה צורף מכתב מאת העותר. יצוין, כי במכתבו של העותר נאמר כי העותר החזיק

בעבר במסמך המקנה לו מעמד של אסיר ציון. עם זאת, מבדיקת המשיבה עולה כי מעולם לא ניתן מטעמה מסמך, כאמור, וכי העותר לא הוכר על ידה בעבר כאסיר ציון.

מ/ש 1 (מצורפת הפנייה מיום 10.5.04 ומסומנת מ/ש 1).

5. ביום 23.5.05 הוזמן הפונה לשיבת ועדת הרשות לאסירי ציון אשר דנה בבקשה להכיר בעותר כאסיר ציון.

מ/ש 2 (מצורפת ההזמנה מיום 23.5.05 ומסומנת מ/ש 2).

6. ביום 2.6.04 התקיים הדיון בוועדת הרשות לאסירי ציון בעניינו של העותר. בתום הדיון החליטה הוועדה לדחות את הבקשה. ביום 6.6.05 נשלח לפונים בעניינו של העותר מכתב ובו החלטת הוועדה, כדלקמן:

"לפנינו בקשה להכיר באסיר יונתן פולארד כאסיר ציון. הבקשה נתמכת בטענה שלפני שנים רבות הוכר פולארד כאסיר ציון, אולם המבקשים לא ידעו לספק לנו פרטים מתי ניתנה ההכרה ועל ידי מי ניתנה. במשרד לקליטת העליה הודיעו לנו כי באמתחתם אין זכר להכרה. בראש דברינו אנו מבקשים לציין שאם אכן ניתנה ההכרה כאמור, אין אנו מתייחסים אליה ואין בכוחה של החלטה זו לבטלה.

ועדה זו דנה בבקשה מכוחו של חוק התגמולים לאסירי ציון ולבני משפחותיהם, תשנ"ב – 1992, ואין היא רשאית לחרוג מהאמור בחוק...

בשקלנו את הבקשה, בנתון לסעיפי החוק, נאלצים אנו להגיע לצערנו למסקנה כי אף אחד מהתנאים איננו מזכה את פולארד בהכרה המבוקשת. ואלה טעמנו:

1. מבלי להיכנס לפירוש המושג "פעילות ציונית" לא עונה המבקש לתנאי בסעיף קטן (1), שכן לא נוכל להגדיר את ארצות הברית כמדינה שהפעילות הציונית אסורה בה.

2. מאותו הנימוק לא ניתן להחיל על פולארד את סעיף קטן (2) שכן ארצות הברית היא לא ארץ אויב.

3. גם שני הסעיפים הנוספים לא יועילו למבקש שהרי אין הם חלים על המבקש.

אם כן, הרי לא נותר לנו עם כל הצער לדחות את הבקשה. יחד עם זאת אין אנו פטורים מלהביע את כאב הלב של כל אחד בוועדה זו למצבו של פולארד והוועדה סבורה

שמוסדות המדינה אכן עושים כמיטב יכולתם ועוד יוסיפו לעשות עד שנזכה לשחרורו של יונתן פולרד."

מ/ש 3 (מצורף המכתב שנשלח לעותרים ביום 6.6.04 ומסומן מ/ש 3).

7. ביום 21.9.04 התקבל אצל המשיבה ערר שהוגש על ידי מר מנדלוביץ ומר קוצ'וביבסקי, על החלטה שלא ליתן לעותר מעמד של אסיר ציון.

מ/ש 4 (מצורף הערר שהתקבל ביום 21.9.04 ומסומן מ/ש 4).

8. ביום 14.10.04 זומנו הפונים לשיבת ועדת ערר לאסירי ציון אשר דנה בעניינו של העותר.

מ/ש 5 (מצורפת ההזמנה מיום 14.10.04 ומסומנת מ/ש 5).

9. ביום 12.11.04 החליטה ועדת הערר לפי חוק תגמולים לאסירי ציון ובני משפחותיהם, תשנ"ב – 1992 (להלן החוק), לדחות את עררו של העותר. בהחלטתה נכתב, כדלקמן:

"בפני ועדה זו הובא עררו של מר יונתן פולרד על החלטת הרשות לאסירי ציון לדחות את בקשתו להכיר בו כאסיר ציון לפי החוק הנ"ל. ערר זה הוא מהקשים ביותר אם לא הקשה ביותר שהובא בפני הוועדה שלנו. הנושא הוא בעיקרו קושי רגשי אך פחות מכך משפטי. הוועדה כמו בוודאי גם הרשות חשבה כי יש לעשות כל שניתן על מנת ללכת לקראת איש יקר זה שהקריב ומקריב את מיטב שנותיו למענה של מדינתנו...

נמנה עתה להוראות החוק הנ"ל עליהם הסתמך מר פולרד בבקשתו ובעררו. סעיף 1(א) אומר כי "אסיר ציון" – כל אחד מאלה:

מי שהיה במאסר ששה חודשים לפחות במעצר או בהגליה בגלל פעילותו הציונית בארץ שבה פעילות זאת היתה אסורה והכל אם הוא אזרח ישראלי ותושב ישראל. מי שהיה במאסר או שהיה ששה חודשים לפחות במעצר או בהגליה בארץ אויב בגלל יהדותו או בגלל יחסי האיבה של אותה ארץ כלפי ישראל, והכל אם הוא אזרח ישראלי מכח שבות ותושב ישראל.

בוודאי שפולרד לא יוכל להסתמך על סעיף 1(א)(2). שהרי לא רק שארה"ב, שבה נדון למאסר, איננה ארץ אויב אלא כידוע היא המדינה היחידותית ביותר כלפי מדינתנו.

נותר איפוא סעיף 1(א) (1) שבעניינו נמלא לפחות תנאי אחד. פולרד יושב במאסר הרבה יותר מהתקופה המינימלית הקבועה בחוק.

אשר ל"פעילות ציונית", ספק אם לפעילות מסוג זה התכוון המחוקק. עם זאת מוכנים אנו לומר שמי שמרגל לטובת מדינת ישראל מבצע "פעילות ציונית". ברם בסעיף נאמר גם שמדובר ב"פעילות ציונית" שבה פעילות כזו אסורה (כך במקור – ד.ח.). אין ספק שריגול אסור בכל מדינה שהיא, אך הסעיף מדגיש "במדינה שפעילות זו אסורה" כלומר מי שיושב במאסר בגלל "פעילות ציונית" במדינה שבה פעילות כזו מותרת (מצב מוזר כשלעצמו) לא ייחשב לאסיר ציון. פעילות ציונית רגילה (אך כמובן לא ריגול) מותרים גם מותרים בארה"ב...

אשר על כן החלטנו לדחות את הערר."

מש/6 (מצורפת החלטת ועדת הערר מיום 12.11.04 ומסומנת מש/6).

10. על החלטה זו חוגשה העתירה דנן.

עמדת המשיבה:

11. המשיבה תטען כי דין העתירה להידחות בהעדר עילה.

12. העותר מבקש כי המשיבה תכיר בו כאסיר ציון מכוח חוק תגמולים לאסירי ציון ולבני משפחותיהם, התשנ"ב-1992. סעיף 1 לחוק מגדיר אסיר ציון, כדלקמן:

"אסיר ציון" - כל אחד מאלה:

(1) מי שהיה במאסר או שהיה ששה חדשים לפחות במעצר או בהגליה בגלל פעילותו הציונית בארץ שבה פעילות זאת היתה אסורה, והכל אם הוא אזרח ישראלי מכוח שבות ותושב ישראל;

(2) מי שהיה במאסר או שהיה ששה חדשים לפחות במעצר או בהגליה בארץ אויב בגלל יהדותו או בגלל יחסי האיבה של אותה ארץ כלפי ישראל, והכל אם הוא אזרח ישראלי מכוח שבות ותושב ישראל;

(3) מי שנמצא במאסר, במעצר או בהגליה בשל סיבה מהסיבות האמורות בפסקאות (1) ו(2), או שהוא נאסר, נעצר או הוגלה כאמור ונעלמו עקבותיו וחלפו ששה

חדשים מיום מעצרו, והכל אם חוק השבות, התש"י-

1950, 2, היה חל עליו;

(4) מי שהיה תושב ארץ ישראל לפני הקמת המדינה ובשל פעילותו למען הקמת המדינה היה במאסר או שהיה שישה חודשים לפחות במעצר או בהגליה והכל אם הוא אזרח ישראלי ותושב ישראל."

13. המשיבה תטען כי התנאים הקבועים בחוק להכרה כאסיר ציון אינם מתקיימים בעניינו של העותר ולפיכך דין עתירתו להידחות. כמו כן, הפרשנות אותה מנסה העותר להציג בעתירתו איננה עולה בקנה אחד עם הקבוע בחוק ולטעמה של המשיבה לא ניתן לקבלה.
14. העותר טוען כי יש להכיר בו כאסיר ציון מכוח סעיף 1(א)(3) לחוק, שלפיו אסיר ציון יהא גם מי שאינו אזרח או תושב ישראל, אך הוא נמצא במאסר, מעצר או הגליה בשל סיבה מחסיבות האמורות בפסקאות (1) ו-(2) לסעיף, ובלבד שחוק השבות היה חל עליו.
- לפיכך, ונוכח העובדה כי העותר מחזיק באזרחות ישראלית וחוק השבות אף חל בעניינו, כל שנותר הינו לבחון האם הוא מצוי במאסר בשל סיבה מחסיבות הקבועות בפסקאות (1) ו-(2) לסעיף.
15. החלופה הקבועה בסעיף 1(א)(1) לחוק קובעת כי אסיר ציון הינו "מי שהיה במאסר או שהיה שישה חודשים לפחות במעצר או בהגליה בגלל פעילותו הציונית בארץ שבה פעילות זאת היתה אסורה, והכל אם הוא אזרח ישראלי מכוח שבות ותושב ישראל."
16. חלופה זו כוללת בחובה 2 תנאים: שהות במאסר בגלל פעילות ציונית, והיות פעילות ציונית אסורה באותה מדינה. תנאים אלה אינם מתקיימים בעניינו של העותר.
17. המשיבה תטען כי אין מקום לקבל את טענת העותר כאילו יש לראות בעבירת הריגול שביצע כפעילות ציונית כמשמעותה בחוק. לטעמה של המשיבה פרשנות ולפיה מעשה ריגול אשר בוצע עבור מדינת ישראל יוגדר כפעילות ציונית, הינה פרשנות שאיננה משתלבת עם תכליתו של החוק. החוק מבקש לתגמל מי שנאסרו בגין פעילות ציונית, דוגמת מתן שיעורי עברית, קיום שיעורים בהם סופר על מדינת ישראל ועידוד עלייה לישראל, במדינות בהן פעילות כזו היתה אסורה. תכלית החוק איננה לתגמל מי ששימשו כסוכנים ישראלים, דוגמת העותר, אשר זכאותם לתגמולים, אם בכלל, צריכה להיסמך על היותם סוכנים ישראלים ולא על חוק תגמולים זה. לפיכך, סבורה המשיבה כי פרשנות ולפיה יש לראות בריגול פעילות ציונית, לצורך החוק, איננה צריכה לחתקבל.
18. בנוסף, העותר אף איננו עומד בתנאי השני הקבוע בחוק, והוא היות פעילות ציונית אסורה במדינה בה מרצה מבקש המעמד את מאסרו.

פעילות ציונית הינה מותרת בארה"ב. בארה"ב מתקיימת פעילות ציונית ענפה, אולי הענפה בעולם. ארגונים יהודיים ושדולות מקיימים בארה"ב פעילות ציונית באופן שגרתני ושוטף ואין כל איסור על קיום פעילות שכזו.

אמנם ריגול הינו אסור בארה"ב, אולם ריגול אסור בכל מדינות העולם ואף בישראל. הדין בארה"ב אף אינו אוסר על ריגול לטובת ישראל דווקא, דבר שעשוי היה להצביע על איסור פעילות למען ישראל, וריגול כשלעצמו מהווה עבירה. לפיכך אין מקום לראות בעבירת הריגול, פעילות ציונית אסורה, וכאמור פעילות ציונית הינה מותרת בארה"ב, ואף מתקיימת בה באופן נרחב ביותר.

19. נוכח האמור לעיל, תטען המשיבה כי העותר איננו מרצה מאסרו בגין הסיבה הקבועה בסעיף 1(א) לחוק, הן כיוון שהוא איננו מרצה מאסרו בגלל פעילות ציונית, והן כיוון שפעילות ציונית איננה אסורה בארה"ב.

20. החלופה הקבועה בסעיף 1(א) לחוק קובעת כי אסיר ציון הוא "מי שהיה במאסר או שהיה ששה חדשים לפחות במעצר או בהגליה בארץ אויב בגלל יהדותו או בגלל יחסי האיבה של אותה ארץ כלפי ישראל, והכל אם הוא אזרח ישראלי מכוח שבות ותושב ישראל".

21. חלופה זו דורשת אף היא קיומם של שני תנאים: האחד, היות המאסר בארץ אויב, והשני, כי סיבת המאסר הינה יהדותו של האסיר או יחסי האיבה של אותה ארץ כלפי ישראל.

22. תנאים אלה אינם מתקיימים בכל הנוגע לעותר.

ראשית, ארה"ב איננה ארץ אויב. נוכח העובדה שהמונח "ארץ אויב" איננו מפורש בחוק, מפרשת המשיבה את המונח בהתאם לדברי החקיקה בהם מוגדר מונח זה, ואשר הובאו אף בעתירה (חוק העונשין, תשל"ז – 1977, פקודת המסחר עם האויב, 1939). דברי חקיקה אלה מגדירים אויב כמי שמצוי במצב מלחמה כנגד ישראל. לפיכך, מפרשת המשיבה את המונח "ארץ אויב" בחוק כמתייחס למדינה המצויה במצב מלחמה עם ישראל. ברי כי ארה"ב איננה מצויה במצב מלחמה עם מדינת ישראל ולפיכך איננה מהווה ארץ אויב.

23. כאמור בהחלטת ועדת הערר בעניינו של העותר, ארה"ב הינה גדולת ידידותיה של ישראל בעולם, ומכל מקום ודאי כי אין מדובר במדינת אויב. המשיבה תטען כי אף בטענת העותר כאילו יש לראות בה כמדינת אויב לענין ספציפי, אין ממש. מדינת אויב הינה מדינה המצויה במצב מלחמה עם ישראל, ולא ניתן לראות במדינה כמדינת אויב לענין אחד וכמדינה ידידותית לענין אחר. כבר בשל כך לא ניתן להכיר בעותר כאסיר ציון מכוח סעיף

24. העותר טוען בהקשר זה כי אף בריה"מ מעולם לא היתה במצב מלחמה עם ישראל, ובכל זאת רבים ממי שהוכרו כאסירי ציון, הוכרו ככאלה לאחר שנאסרו, נעצרו או הוגלו על ידי בריה"מ, עת היתה קיימת. דין טענה זו להידחות. בעניין זה יודגש, כי אסירי ציון יוצאי בריה"מ הוכרו כאסירי ציון מכוח סעיף 1(א)(1) לחוק ולא מכוח סעיף 1(א)(2). זאת, כיוון שבריה"מ לא היתה במצב מלחמה עם ישראל ולפיכך לא נחשבה לארץ אויב. לא היה ולו מקרה אחד של אסיר ציון מבריה"מ לשעבר אשר הוכר ככזה מכוח סעיף 1(א)(2) לחוק. לפיכך בטענה זו של העותר אין ממש.

25. בנוסף, אף התנאי השני הקבוע בסעיף איננו מתקיים בעניינו של העותר. העותר איננו מרצה מאסרו בגין יהדותו או בגין יחסי האיבה של ארה"ב עם ישראל. כמתואר לעיל בין ארה"ב לישראל אין יחסי איבה, ובין שתי המדינות אף מתקיימים יחסי ידידות הדוקים. לא ניתן לומר אף כי העותר מרצה מאסרו בארה"ב בגין היותו יהודי. יהודים אינם זוכים בארה"ב ליחס פוגעני מטעם הממשל בשל יהדותם. יהודים מכהנים בארה"ב במשרות רמות דרג, הן בענפי הממשל והן בענפי הכלכלה השונים, ומכל מקום ברי כי הם אינם מוחזקים במאסר בגין יהדותם. אף העותר מרצה מאסרו בגין עבירת ריגול שביצע ולא בגין היותו יהודי.

26. לפיכך, העותר אף איננו מרצה מאסרו בגין חסיבה הקבועה בסעיף 1(א)(2) לחוק, הן כיוון שארה"ב איננה ארץ אויב והן כיוון שהעותר איננו מצוי במאסר בגלל יהדותו או בגלל יחסי איבה של ארה"ב לישראל.

27. מן האמור לעיל עולה כי לא ניתן להכיר בעותר כאסיר ציון שכן הוא איננו מצוי במאסר בשל סיבה מהסיבות האמורות בסעיף 1(א)(1) או 1(א)(2) לחוק.

28. העותר מנסה להציג בעתירתו פרשנות אשר לפיה ייקבע כי הוא מרצה מאסרו בגין פעילות ציונית בארץ שבה פעילות זו אסורה. כן טוען העותר כי ארה"ב היא ארץ אויב וכי הוא מרצה מאסרו בגין יהדותו או בגלל יחסי האיבה של ארה"ב לישראל. המשיבה תטען כי פרשנותה את החוק אשר הוצגה לעיל הינה פרשנות נכונה וראויה, וכי אין מקום לקבל את פרשנותו של העותר.

אף שכמתואר בהחלטות הרשות לאסירי ציון וועדת הערר שדנו בעניינו של העותר, גילו הרשות והוועדה רצון לסייע לעותר, הרי שלא ניתן לפעול בניגוד להוראות החוק. פרשנותו של העותר את החוק איננה סבירה, איננה מתקבלת על הדעת, ולא ניתן לפעול לפיה. החוק הינו חוק ברור והעותר איננו עומד בתנאים להכרה בו כאסיר ציון.

29. המשיבה תבקש להוסיף כי החוק נשוא העתירה הינו חוק שעניינו במתן תגמולים. מדינת ישראל העניקה בעבר כספים לרעייתו הקודמת של העותר. אף לרעייתו הנוכחית של העותר ניתנו כספים לשם החזר הוצאות שונות. כך אף שילמה מדינת ישראל עבור ייצוגו המשפטי של העותר. בנוסף, המדינה העמידה משאבים לצורך סיוע לצרכיו האישיים של

8

העותה יובהר, כי הנכונות לסייע לעותר גם מבחינה כספית, היתה קיימת בעבר ועומדת
בעינה. מכל מקום, הדרך בה על העותר לילך לשם קבלת המבוקש על ידו, איננה באמצעות
חוק תגמולים לאסירי ציון, אשר כמתואר לעיל איננו חל בעניינו.

30. אשר על כן יתבקש בית המשפט הנכבד לדחות את העתירה.

היום, כ"ו אב תשס"ה

31 אוגוסט 2005

דני חולין
עוזר לפרקליט המדינה

1/24

10.05.04

לכתוב את המכתב

הוא יודע

המכתב הזה

הוא יודע את המכתב הזה
הוא יודע את המכתב הזה

הוא יודע את המכתב הזה
הוא יודע את המכתב הזה

הוא יודע את המכתב הזה
הוא יודע את המכתב הזה

הוא יודע את המכתב הזה
הוא יודע את המכתב הזה

TO: Mr. Felix Kochubievsky 4/1 Moshe Mizrahi Street, Rehovot 76562 ISRAEL

For: Mr. Felix Kochubievsky and Rabbi Yosef Mendelevitch

Date: April 22, 2004 No. of Pages (incl. this one): 2

From: Jonathan Pollard 09185-016
FCI Butner POB 1000
Butner North Carolina
USA 27509-1000

Toronto Phone: 416-781-3571 FAX: 416-781-3166
email: pollard@jonathanpollard.org http://www.jonathanpollard.org

Message:

Dear Felix and Yosef,

May I ask for your kind assistance a matter of great importance to me?

As you will see from the attached letter, I am requesting that the Prisoners of Zion Organization provide me with either a copy of the document which declared my official status as a Prisoner of Zion, or reissue a new letter confirming my status. The original document, as you know, was dated a number of years ago, but unfortunately was confiscated from me.

Knowing your personal involvement in bringing my plight to the attention of the Organization years ago, and in securing this honored status for me, I am turning to you now to help me restore this lost and precious document.

I thank you from the bottom of my heart for your help in this matter.

Sincerely,

Jonathan Pollard

Jonathan Pollard

(2/EN)

מדינת ישראל
המשרד לקליטת העלייה
הרשות לאסירי ציון

23/05/2004

ג' סיון/תשס"ד

לכבוד :
 מר מנדלביץ יוסף .

שלום רב.

הגדור : הזמנה לוועדת רשות של אסירי ציון .

הגך מוזמנן לישובה של ועדת רשות לאסירי ציון שתדון
 בבקשותי להכרה כאסיר ציון במר יונתן פולרד .

הישובה תתקיים ביום רביעי , בתאריך 2/6/2004 , בשעה 11.00

מקום הישובה : משרד הקליטה, רח' קפלן 2, ירושלים .
 קומה 5, חדר 514 .

מכירה ,

דבורה מנדלביץ

מנהלת ענף

הרשות לאסירי ציון .

3/EN

מדינת ישראל
המשרד לקליטת העלייה
הרשות לאסירי ציון

06/06/2004

לכבוד:

מר פליקס לוצ'וביבסקי

רח' משה מזרחי 4/1

רחובות 76562

שלום רב.

הנדון: בקשה להכרה כ"אסיר ציון" במר יונתן פולארד - החלטת הרשות

נוכחים:

מר דוד ברטוב-יו"ר הועדה

מר בצלאל שיף-חבר הועדה

ד"ר ניסים קוז-חבר הועדה

הננו להודיעכם שבתאריך 2/6/2004 התכנסה ועדת הרשות לאסירי ציון ודנה בבקשתכם להכיר במר יונתן פולארד כ"אסיר ציון".

וזאת נוסח ההחלטה שהתקבלה בעניינו בוועדה:

"לפנינו בקשה להכיר באסיר יונתן פולארד כ"אסיר ציון".

הבקשה נתמכת בטענה שלפני שנים רבות הוכר פולארד כ"אסיר ציון", אולם המבקשים לא ידעו לספק לנו פרטים מתי ניתנה ההכרה ועל ידי מי ניתנה. המשרד לקליטת עליה הודיע לנו כי ברשומיהם אין זכר להכרה.

הראש דברינו אנו מבקשים לציין שאם אכן ניתנה ההכרה כאמור, אין אנו מתייחסים אליה ואין בכוחה של החלטה זו לבטלה.

ועדה זו דנה בבקשה מכוחו של חוק התגמולים לאסירי ציון ולבני משפחותיהם, תשנ"ב-1992, ואין היא רשאית לחרוג מהאמור בחוק.

ואלה התנאים המזכים אדם להכרה כ"אסיר ציון" על פי החוק:
"אסיר ציון"- כל אחד מאלה:

הגדרות (א) בחוק זה -

(1) מי שהיה במאסר או שהיה שישה חודשים לפחות במעצר או בהגליה בגלל פעילותו הציונית בארץ שבה פעילות זאת היותה אסורה, והכל אם הוא אזרח ישראלי מכוח שבות ותושב ישראל;

(2) מי שהיה במאסר או שהיה שישה חודשים לפחות במעצר או בהגליה בארץ אויב בגלל יהדותו או בגלל יחסי האיבה של אותה ארץ כלפי ישראל, והכל אם הוא אזרח ישראלי מכוח שבות ותושב ישראל;

(3) מי שנמצא במאסר, במעצר או בהגליה בשל סיבה מהסיבות האמורות בפסקאות (1) ו-(2), או שהוא נאסר, נעצר או הוגלה כאמור ונעלמו עקבותיו וחלפו שישה חודשים מיום מעצרו. והכל אם חוק השבות, תשי"א-1950, היה חל עליו;

קרית בן גוריון, רח' קפלן 2 ירושלים 91950, טל' 02-6752743 פקס: 02-6752666

מרכז מידע טל' 03-9733333

כתובתנו באינטרנט: www.moia.gov.il

מדינת ישראל
המשרד לקליטת העלייה
הרשות לאסירי ציון

(4) מי שהיה תושב ארץ ישראל לפני הקמת המדינה, ובשל פעילותו למען הקמת המדינה היה במאסר או שהיה שישה חודשים לפחות במעצר או בהגליה, והכל אם הוא אזרח ישראלי ותושב ישראל;

בשקלנו את הבקשה, בנתון לסעיפי החוק, נאלצים אנו להגיע לצערנו למסקנה כי אף אחד מהתנאים אינו מזכה את מר פולארד בהכרה המבוקשת.

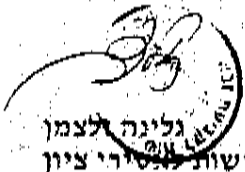
ואלה טעמנו:

1. מבלי להכנס לפרוש המושג "פעילות ציונית" לא מונה המבקש לתנאי בסעיף קטן (1), שכן לא נוכל להגדיר את ארצות הברית כמדינה שהפעילות הציונית אסורה בה.
2. מאותו הנימוק לא ניתן להחיל על פולארד את סעיף קטן (2), שכן ארצות הברית היא לא ארץ אויב.
3. גם שני הסעיפים הנוספים לא יועילו למבקש שהרי אין הם חלים על המבקש.

אם כן, הרי לא נותר לנו עם כל הצער לדחות את הבקשה.

יחד עם זאת אין אנו פטורים מלהביע את כאב הלב של כל אחד בוועדה זו למצבו של פולארד והוועדה שבורה שמוסדות המדינה אכן עושים כמיטב יכולתם ועוד יוסיפו לעשות עד שנזכה לשחרורו של יונתן פולארד.

בברכה,
 בשם חברי הוועדה,

 גלינה ליצמן
 מנהלת הרשות לאסירי ציון

4/KN

בס"ר

לכבוד
המשרד לקליטת העליה
רשות אסירי ציון
ועדת עררים
ירושלים

הנדון: ערר על החלטת הרשות לרחות הענקת סטטוס "אסיר ציון" למר יונתן פולרד

הננו, ד' יוסף ממדלביץ' ודר' פליקס-אזריאל קוצ'וביבסקי, אסירי ציון, לפנות אליכם כדלקמן.

במאי 2004 אנו הגשנו בקשה לרשות אסירי ציון על הכרה מר יונתן פולרד כאסיר ציון.

בתאריך 6.06.04 קיבלנו תשובתכם השלילית על בקשתנו.

אנו טוענים כי החלטה זו אינה חוקית, לא הולמת למטרות חוק וסותרת לתקדימים רבים שיש בעניין. אנו טוענים, כי יש לבחון מחדש את בקשתנו ולהעניק סטטוס כמבוקש.

ואלה נימוקי הערר:

1. הסיבה היקרת של פנייתנו היא, כי מר פולרד לשם אינטרסים של מדינת ישראל הקריב את רווחה אישית את חירותו וכמעט עשרים שנה מרצה עונש בבית סוהר. בכל זאת, זכויותיו בפני עם ישראל ומדינה ציונית לא זכו בהכרה רשמית, אף מינימלית. במטרה זו אנו פנינו ברשות אסירי ציון עם בקשה הולמת. בקשתנו התבססה על הגדרת סטטוס "אסיר ציון" בחקיקה וגם על סמך תקדימים רבים של הכרה כאסירי ציון לאנשים קונקרטיים.
2. בסעיף 1 של חוק תגמולים לאסירי ציון ולבני משפחותיהם, תשל"ב-1992, הוגדרו קריטריונים להכרה בן-אדם כאסיר ציון:
  - א. מי שהיה או נמצא במאסר, מעצר או בהגליה שישה חודשים לפחות.
  - ב. עונש הוטל בגלל פעילות הציונית בארץ שבה פעילות זאת היתה אסורה או בגלל יהדותו או בגלל יחסי האיבה של אותה ארץ כלפי ישראל.
  - ג. הכל אם הוא אזרח ישראלי מכות שבות ותושב ישראל, או אם חוק השבות, התש"י-1950, היה חל עליו.
3. מר יונתן פולרד נמצא במאסר 19 שנה, תקופה הרבה יותר משנקבעה בחוק – 6 חודשים.
4. פעולה הציונית הינה פעולה רב-צדדית. היא לא מוגבלת בסיועה לעליה של יהודים ארצה בלבד. פעולתו של מר פולרד הינה חיונית לעצם קיומה של מדינת ישראל. פעולתו, וזאת הוכר על ידי ממשלת ישראל באופן רשמי, חיזקה את כושר-ההגנה של המדינה. עבודה זאת חיונית באותה מידה כמו מידת הציונות של מדינת ישראל. פעולתו של מר פולרד מועילה לישראל לא פחות מאשר מאבק של כל-אחד מאתנו, אסירי ציון, על זכויות של יהודים מבריה"מ לשבות לארץ ישראל. לפיכך, פעולתו של שר יונתן פולרד מהווה פעולה חיונית.
5. עצם העובדה כי מר פולרד היה ניזון למאסר במדינה שהתגורר בה, מעיד כי פעולתו של מר פולרד אסורה לפי חוק המדינה הזאת – עוד קריטריון להכרת כאסיר ציון.
6. חוק השבות, התש"י-1950 חל על מר פולרד. הוא אינו תושב ישראל מסיבות מובנות. אבל יש מספיק תקדימים של הענקת סטטוס "אסיר ציון" לאנשים, אשר בזמן קבלת סטטוס היו במצב דומה לזה שנמצא בו מר פולרד.

אחד מאתנו, פליקס-אזריאל קוצ'ובייבסקי הוכר כאסיר ציון בשנת 1984. זאת 4 שנים לפני עליתו ארצה בשנת 1988. מובן באליו - לא היה קוצ'ובייבסקי באותו זמן לא אזרח ולא תושב של מדינת ישראל. תעודת הכרה רשמית כאסיר ציון הוא קיבל בשנת 1984 כאשר ריצה עונש במחנה-הסגר בסוליקמסק בבריה"מ. עותק של התעודה הוחתום ע"י מר אריה דולצ'ין ואחרים נמסר לרשות אסירי ציון במשרד לקליטת העליה. המסמך היה ברשות הועדה בזמן קבלת החלטה. למרות זה, התקדים השקוף וההולם כזה לא נתקבל לחשבון הועדה.

בקשר לאזרחות, מר יונתן פולרד הינו אזרח ישראל. מספר תעודת זהותו נמסר על ידינו לועדה.

לאור כל האמור דלעיל, אין מניעה בהכרתו של מר פולרד מבחינת אזרחות ומקום מגורים.

7. בקשר ל-"יחסי האיבה של אותה ארץ כלפי ישראל" שבחוק. "אותה ארץ" - מדינה שלפי חוק שלה נידון והוענש בן-אדם.

יש להדגיש כי אין בחוק הגדרה פורמלית של-"יחסי איבה". המונח "יחסי איבה" במקרה דנן נושא משמעות אמוציונלי בלבד ואין לו תוקף משפטי.

לצורך הבהרה במקרים שונים ישנה רשימת מדינות-אויבים כלפי מדינת ישראל, אנלוגי לרשימת מדינות התומכות בטורו, המפרסמת רשמית בארצות הברית.

שתייהן מדינות - ברית המועצות וארצות הברית אף פעם לא הופיעו ברשימת מדינות-אויבים. ביחס לזה שתייהן לא שונות זו מזו.

יש תקדימים רבים של הענקת סטטוס "אסיר ציון" בגין פעולה ציונית בברית המועצות - מדינה אשר מעולם לא הוגדרה בארץ כאויב כלפי ישראל. אנשים, אשר הוכרו כאסירי ציון הורשעו בבריה"מ לפי חוק פלילי. מבחינה פורמלית אין שום קשר בין הרשעתם לפעולה ציונית. בחוק שתי המדינות אין ולא היו סנקציות כלשהן על פעולה ציונית. מילה "ציונות" אינה מופיעה בחוק של שתייהן.

בכל זאת, העובדה כי בריה"מ לא הוכרה רשמית כמדינה-אויב לישראל, לא הפריה לנו ואחרים רבים לקבל הוכרה כאסירי ציון. נשאלת שאלה - למה זה משתנה במקרה עם מר פולרד וארצות הברית?

אנו טוענים כי אין מניעה משפטית בכך שהפעולה הציונית בוצעה בארצות הברית. במקרה דנן יש יותר להתנהל בעקרונות מדיניות של עם ישראל ומדינה ציונית, להתייחס לעובדות מבחינה משפטית.

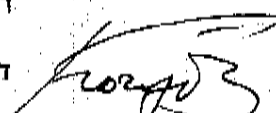
8. הערה נוספת. מר יונתן פולרד התחיל בריצת עונש הרבה לפני מקבלת חוק תגמולים לאסירי ציון ולבני משפחותיהם, בשנת 1992. בזמן קודם כל עניינים הקשורים עם אסירי ציון היו בסמכות של הסכנות היהודית. לכן, דבר טבעי כי מר פולרד לא הצליח לשמור בתנאי מאסר מסמך על הוכרתו כאסיר ציון. בגין זמן מאסר ממושך מתקשה מר פולרד להיזכר תאריך קבלתו. עקב העברת סמכות, חוסר בארכיון המשרד לקליטת העליה מסמך כזה.

לאור כל האמור, אנו טוענים כי כל הקריטריונים של הוכרה כאסיר ציון כלפי מר יונתן פולרד מתאימים להענקת לו סטטוס "אסיר ציון" פרט וכלל. אנו מבקשים ולבטל החלטה שלילית מ-6.06.04 ולקבל בקשתנו כלפי מר יונתן פולרד.

אסירי ציון:

ר' יוסף מנדלביץ'

דר' פליקס-אזריאל קוצ'ובייבסקי

07.09.2004

26.07.04

מדינת ישראל
המשרד לקליטת העלייה
הרשות לאסירי ציון

כ"ט/תשרי/תשס"ה
14/10/04

לכבוד:
ד"ר פליקס-עזריאל קוצוביבסקי
רח/משה מזרחי 4/1
רחובות 76562

הזדוון: הזמנה לועדת ערר של אסירי ציון.

הנדן מוזמן להשתתף בישיבה של ועדת ערר לאסירי ציון שתדון בערעורך
של החלטת רשות בקשר להכרה במה יזמתן פולרד כאסיר ציון.

הישיבה תתקיים ביום ראשון, בתאריך 31/10/2004, בין השעות 10-12

מקום הישיבה: משרד הקליטה, רח' אסתר המלכה 6, תל אביב, חדר 308

המומנים לישיבה נכנסים לפי הזדוון, לכן ההמתנה יכולה להיות נמושבת.
אם אינך יכול לבוא נא להודיע לרשות המעדה בטלפון או בכתב.

לכבוד רב,

מנדלוביץ זבוחה

מנהלת ענף

רשות לאסירי ציון.

הצ"ק:
מחלקת מנהל ציון

(6/EN)

החלטה של ועדת ערר לפי חוק תגמולים
לאסירי ציון ובני משפחותיהם תשנ"ב 1992
העורר: מר יונתן פולרד

בפני ועדה זו הובא עררו של מר יונתן פולרד על החלטת הרשות לאסירי ציון לדחות את בקשתו להכיר בו כאסיר ציון לפי החוק הנ"ל.
ערר זה הוא מהקשים ביותר אם לא הקשה ביותר שהובא בפני הוועדה שלנו. הנושא הוא בעיקרו קושי רגשי אך פחות מכך משפטי. הוועדה כמו בוודאי גם הרשות חשבה כי יש לעשות כל מה שניתן על מנת ללכת לקראת איש יקר זה שהקריב ומקריב את מיטב שנותיו למענה של מדינתנו.

ראוי לציין כי זה קרוב לעשרים שנה שמר פולרד נמק במאסר בארה"ב. לפי דברי אלה שייצגו אותו בפנינו, אף הם אנשים ששהו זמן ממושך במאסר עקב פעילותם למען ישראל, זה עונש המאסר הכבד ביותר שהוטל אי פעם על מרגל בארה"ב. הובאה בפנינו ע"י הנ"ל רשימה ארוכה של נדונים למאסר על ריגול בארה"ב ואף אחד מהם לא שהה במאסר אפילו תקופה שמגיעה למחצית מהתקופה בה שוהה שם מר פולרד.

עובדה זו תמוהה. נסיונותיהם של הנציגים הנ"ל להסביר את פשרה של שהות ממושכת זו במאסר לא צלחו. לדבריהם אף על מדינת ישראל מוטלת חלק מהאחריות

למאסר ממושך זה. ^{31/3} היא לפני מספר שנים לא הכירה מדינת ישראל באחריות למעשיו של פולרד ורק לאחר שהוגשו על ידו שני בג"צים, הכירה המדינה בכך שפולרד היה "סוכן ישראלי" אשר טופל ע"י מי ששימשו כבעל תפקידים בכירים ברשות ישראלית מוסמכת - ל.ק.מ. ולאור עובדה זו הכירה המדינה במחויבותה כלפיו ומוכנה לשאת "באחריות הנובעת מכך" (ראה מכתבו של היועץ המשפטי במשרד ראש הממשלה מ-11.5.98 אל עו"ד לארי לאב בירושלים).

לדברי נציגיו של פולרד בפנינו, פולרד לא קיבל עד היום אף פרוטה ממשרד הכסחון ורעייתו החולנית לא זכתה לקבל שום טיפול רפואי מהמדינה או תשלום בעד טיפול כזה.

נפנה עתה להוראות החוק הנ"ל עליהם הסתמך מר פולרד בבקשתו ובעררו סעיף 1(א) אומר כי "אסיר ציון" - כל אחד מאלה:

(1) מי שהיה במאסר ששה חדשים לפחות כמעצר או בהגליה בגלל פעילותו הציונית בארץ שבה פעילות זאת היתה אסורה והכל אם הוא אזרח ישראלי ותושב ישראל.

(2) מי שהיה במאסר או שהיה ששה חדשים לפחות כמעצר או בהגליה בארץ אויב בגלל יהדותו או בגלל יחסי האיבה של אותה ארץ כלפי ישראל, והכל אם הוא אזרח ישראלי מכת שבות ותושב ישראל.

בוודאי שפולרד לא יוכל להסתמך על סעיף 1(א)(2). שהרי לא רק שארה"כ, שבה נדון למאסר, איננה ארץ אויב אלא כידוע היא המדינה היחידותית ביותר כלפי מדינתנו.

יותר איפוא סעיף 1(א)(1) שבענינו נתמלא לפחות תנאי אחד, פולרד יושב במאסר הרבה יותר מהתקופה המינימלית הקבועה בחוק.

אשר ל"פעילות ציונית", ספק אם לפעילות מסוג זה התכוון המחוקק. עם זאת מוכנים אנו לומר שמי שמרגל לטובת מדינת ישראל מבצע "פעילות ציונית". ברם בסעיף נאמר גם שמדובר ב"פעילות ציונית" שבה פעילות כזו אסורה. אין ספק שריגול אסור בכל מדינה שהיא, אך הסעיף מדגיש "במדינה שפעילות זו אסורה" כלומר מי שיושב במאסר בגלל "פעילות ציונית" במדינה שבה פעילות כזו מותרת (מצב מוזר בשלעצמו) לא ייחשב לאסיר ציון. פעילות ציונית רגילה (אך כמובן לא ריגול) מותרים גם מותרים בארה"כ.

זאת ועוד, סעיף זה דורש שני תנאים נוספים והם שהאיש יהיה אזרח ישראלי מכוח שבות ותושב ישראל.

התברר לנו שהמדינה הסכימה, וגם זאת רק לאחר מאבקים משפטיים, להכיר בשנת 1996 בפולרד כאזרח ישראל.

ברם אין חולק שפולרד איננו תושב ישראל. שמא תאמר שרק מאסרו מונע ממנו להיות "תושב" ישראל ולכן יש להתייחס אליו למרות זאת כתושב. נימוק כזה הוא לדעתנו מלאכותי. יתרה מזו, מניין לנו שעם שחרורו הוא ירצה לבוא ולהתיישב במדינת ישראל שהתמרמרותו עליה לאורך האמורה לעיל די מוכנת. טענו בפנינו נציגיו של פולרד שישנם תקדימים בהם הוכרו אנשים כמצבו של פולרד כאסירי ציון. למרות שלא מולאו כל התנאים הפורמליים. כך לדוגמא מר קוצ'נבייבסקי הוכר באסור ציון בשנת 1984, ארבע שנים לפני עלייתו לישראל, והוצגה בפנינו תעודה המאשרת זאת. תעודה זו חתומה ע"י מר אריה דולצין, מי שהיה אז יו"ר הסוכנות היהודית. מר קוצ'נבייבסקי לא היה כמובן בעת הכרזתו כאסיר ציון, תושב ישראל או אזרחתה אלא נמק' במחנה הסגר ברוסיה.

לא הוצגה בפנינו ההחלטה להכרתו של הנ"ל כאסיר ציון ונימוקיה של החלטה זו. ולא נוכל לכן להתייחס אליה. אם קיימת החלטה כזו היא אולי נותנת אפשרות להכיר בפולרד כאסיר ציון שלא במסגרת החוק שאנו דנים בו. אנו לצערנו ואולי לבושתנו לא מצאנו דרך לקבוע שהנ"ל הוא "אסיר ציון" לפי החוק האמור.

נשכתנו בערר זה הרגשנו כדברי נשיא ביה"מ העליון מר אהרן ברק בדברו על שופטים במדינת ישראל, כי "בטבתנו לדון אנו עומדים לדין". הנה על אף רצוננו נשאיפתנו לסייע לאיש נהדר זה שהקריב ומקריב מה שלא עשו כל אלה שהוכרו על דינו כאסירי ציון לטובת המדינה, לא מצאנו דרך לעשות זאת.

אנו רק מקווים כמו שגם קיוותה הרשות לאסירי ציון שעל החלטתה הוגש הערר שבפנינו, שהמדינה תמצא דרך להעניק למר פולרד זכויות, מה שלכל הדעות הוא זכאי להן.

אשר על כן החלטנו לדחות את הערר והודע בהעדר העורר ובא כוחו.
היום 12/11/04.

הלל בוטמן
חבר

יעקב יזדי
חבר

י. גלעדי (שופט בדימוס)
יו"ר